

ASIA

Päätös ympäristönsuojelulain (527/2014) 136 §:n mukaisesta ilmoituksesta, joka koskee pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamista.

Ilmoituksen tekijä

Kiitosimeon Oy

Puhdistettavan alueen sijainti

Kuhmontie 97, 88600 SOTKAMO
Kiinteistö: 765–895–0000–0076

Kiinteistön omistaja

Väylävirasto / Suomen Valtio

Kiinteistön haltija

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Asian vireilletulo, vireilletulon peruste sekä viranomaisen toimivalta

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 136 §:n mukaisesti pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamiseen voidaan ryhtyä tekemällä siitä ilmoitus alueelliselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin, kuitenkin viimeistään 45 vuorokautta ennen puhdistamisen kannalta olennaisen työvaiheen aloittamista.

Ilmoitus pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamisesta toimitettiin Kainuun ELY-keskukselle 3.6.2025 ja sitä täydennettiin 17.06.2025.

Aiemmat viranomaispäätökset ja lausunnot

- Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunto 1.4.2025

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus tuo lausunnossa esille näkemyksensä, että tienpitäjä, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, ei salli pilaantuneen maa-aineksen jättämistä tiealueelle tienpitäjän rasitteeksi ja vaatii, että haitan aiheuttaja vastaa puhdistamiseen vaadittavista toimenpiteistä suunnittelun ja toteutuksen osalta.

Puhdistettava alue

Alueen toimintahistoria ja pilaantumisen vaaraa aiheuttaneet toiminnot ja tapahtumat

Polttoainelastissa ollut yhdistelmäajoneuvo suistui tieltä ja kaatui 19.7.2024 Sotkamossa, tiellä nro 76. Onnettomuudessa maahan pääsi vuotamaan dieselöljyä, jota poistettiin öljyntorjuntatyönä aluksi pelastuslaitoksen toimesta. Kun kaatunut yhdistelmäajoneuvo oli nostettu, kunnostusta tehtiin poistamalla öljypilaantunutta maata kaivinkoneella. Pelastuslaitos teki öljyntorjuntatyötä kohteessa imeyttämällä valunutta öljyä imeytysturpeeseen ja poistamalla lapiokaivuna maahan imeytynyttä öljyä vahinkopaikalla. Pelastuslaitos oli myös imenyt auton omasta polttoainetankista noin 100 l polttoainetta tynnyriin.

Yhdistelmäajoneuvon säiliöt pysyivät onnettomuudessa ehjinä ja kaikki säiliöissä ollut polttoaine saatiin siirrettyä paikalle tulleeeseen toiseen säiliöautoon. Ainoastaan auton oma, noin 400 litran polttoainetankki rikkoutui ja polttoainetta pääsi valumaan maahan. Kuljettajan mukaan, onnettomuuden tapahtuessa, tankissa ollut noin $\frac{3}{4}$ tankillista polttoainetta jäljellä. Pelastuslaitos oli imenyt tankista noin 100 litraa, eli maahan oli päätynyt noin 200 litraa dieselöljyä.

Alueen ja lähiympäristön nykyinen ja tuleva maankäyttö

Onnettomuuspaikan sijaitsee Sotkamosta noin 11,5 km tietä 76 Kuhmon suuntaan. Sijainti ETRS-TM35FIN koordinaatistossa on N:7107464, E:577809. Kohde sijoittuu tiealueelle ja kiinteistön omistajana on Suomen Valtio (Väylävirasto).

Kohteen naapurikiinteistönä kantatien eteläpuolella on Metsähallituksen omistuksessa oleva kiinteistö 765-407-22-75. Kohteen alueella ei ole voimassa olevaa kaavaa. Onnettomuusalueella nykyinen maankäyttö on tiealueena sekä metsänhoidollisissa toiminnoissa.

Alueen maaperä- sekä pohja- ja pintavesitiedot

GTK:n Maankamara-palvelun perusteella pinta- ja pohjamaalaji ovat molemmat karkearakeisia maalajeja (päälajitteita ei ole selvitetty). Lähimpiä määritettyjä maaperälajeja on onnettomuuspaikalta noin 1,7 km kaakkoon, jossa sijaitsee soranottoalue, missä maalajiksi on määritetty 12 m syvyisessä tutkimuspisteessä koko kerrospaksuudelta sorainen hiekka (srHk). Muita lähimpiä määritettyjä maaperälajeja ovat sorainen hiekka ja hiekka (Hk) tutkimussyvyyksien vaihdellessa 1

metristä 4 metriin. Maasto onnettomuuspaikan ympärillä on harjumaista kangasmetsätyyppiä. Tiealueella on tienrakennekerrokset tien rakennesuunnitelman mukaiset, rakennesuunnitelma ei ole ilmoituksen laatimisen aikaan tiedossa.

Kohde sijaitsee Riekin-Räätäkkangas pohjavesialueella 1176516 A: Vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue, jonka pohjavedestä pinta-vesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen (1E). Pohjavesialueelle ei ole laadittu suojelusuunnitelmaa. Pohjavesialueen kokonaispinta-ala on 14,6 km² ja muodostumisalueen pinta-ala 9,86 km². Pohjavesialueen imeytymiskerroin on 0,6 ja arvio muodostuvan pohjaveden määrästä on 10 100 m³/d. SYKE:n Hertta-palvelun perusteella pohjaveden virtaussuunta on pohjavesialueella lounaasta koilliseen.

Tutkimusten yhteydessä kohteeseen on asennettu yksi pohjavesiputki. Pohjaveden syvyys asennetussa putkessa asennusajankohtana 7.12.2024 oli 7,01 metrin syvyydellä maanpinnasta.

Lähimmät pintavedet sijaitsevat onnettomuusalueelta 950 m päässä lounaassa Ahvenlampi ja 1,25 km päässä luode-pohjoisessa Iso-Kiimäsen järvi.

Haitta-aineita koskevat tiedot

Alueella tehtyt maaperä- ja pohja- pintavesitutkimukset

Alueella on tehty maaperätutkimuksia. Molemmissa kaivualueen jään-
nöspitoisuusnäytteessä keskiraskaiden öljyhiilivetyjakeiden pitoisuudet ylittävät Vna 214/2007 ylemmät ohjearvot. Lisäksi näytteessä RF1 myös raskaiden öljyhiilivetyjakeiden pitoisuus ylittää ylemmän ohjearvon. Näytteessä RF2 kevyiden ja raskaiden öljyhiilivetyjakeiden pitoisuudet ylittävät alemmat ohjearvot.

Kohteen välittömään läheisyyteen asennettiin pohjaveden havaintoputki 7.12.2024. Maanpinnan korko pohjaveden havaintoputken kohdalla on luokkaa +169,14. Asennuspäivänä mitattuna pohjaveden syvyys oli maanpinnasta 7,01 metrin syvyydellä. Pohjavedestä otettiin vesinäyte 16.1.2025, jolloin pohjaveden pinta oli 6,17 metrin syvyydellä maanpinnasta. Kohteeseen asennetusta pohjaveden havaintoputkesta otetussa näytteessä ei ole todettu öljyhiilivetyjen pitoisuuksia.

Maaperän pilaantuneisuus ja puhdistustarve

Ensi- ja jälkitorjuntatoimenpiteiden sekä kohdekohtaisen riskiperusteisen puhdistustarpeen arvioinnin perusteella polttoainelastissa olleen yhdistelmäajoneuvon kaatumisen seurauksena maaperään päätyneistä

polttoaineista aiheutuneesta maaperän öljyntyntymisestä ei aiheudu ympäristö- tai terveyshaittaa eikä alueella täten ole tarvetta riskiperusteiselle maaperän lisäpuhdistustoimenpiteille.

Riskinarviosta ja puhdistustarpeesta käytyjen viranomaisneuvottelujen yhteydessä on esiin nostettu tiealueen omistajan näkemys puhdistustarpeesta. Tiealueen omistajalta on pyydetty 18.3.2025 lausunto puhdistustarpeesta. Tiealueen omistajan lausunnossa (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus) 1.4.2025 on todettu, että puhdistustoimia tulee jatkaa eikä tiealueella saa jäädä rasitetta jääneistä öljyisistä maa-aineksista. Lausunnossa puhdistustavoitteeksi on esitetty Vna 214/2007 ylempiä ohjearvoja. Lausunnosta on pyydetty 3.4.2025 kannanotto Kainuun ELY-keskukselta. Kannanotossaan 7.4.2025 Kainuun ELY-keskus toteaa, että onnettomuuspaikan pilaantuma pitää puhdistaa.

Öljyiset maa-ainekset sijoittuvat melko suppealle alueelle tien reunaluiskaan ja mahdollisesti osin myös kantatien alapuolelle rakennekerrokseen asfaltoinnin alle. Alueen pituus tien suuntaisesti on 13,5 m ja leveys tien reunaluiskassa kohtisuoraan tiehen mitattuna noin 2,0 m (asfaltin reunasta tien reunaosan pohjan taitteeseen on noin 4,0 metriä). Öljyisen maa-aineksen paksuudeksi / syvyydeksi arvioidaan noin 1 m. Öljyisten maa-ainesten määräksi arvioidaan noin 27 m³ / 54 tonnia. Pohjaveden jatkotarkkailusta sovitaan sen jälkeen, kun maaperän puhdistustoimenpiteet ovat valmistuneet.

Vaikka kohdekohtaisessa laskennallisessa riskinarviossa ei puhdistustarvetta ympäristö- ja terveysnäkökohdista ole todettu, on päätetty, että puhdistusta jatketaan tiealueen omistajan ja viranomaiskannanottojen perusteella. Puhdistustavoitteeksi esitetään Vna 214/2007 ylempiä ohjearvoja.

Esitetty puhdistussuunnitelma

Puhdistustavoitteet

Kohdekohtaisessa laskennallisessa riskinarviossa ei puhdistustarvetta ympäristö- ja terveysnäkökohdista ole todettu, on päätetty, että puhdistusta jatketaan tiealueen omistajan ja viranomaiskannanottojen perusteella.

Puhdistustavoitteeksi esitetään Vna 214/2007 ylempiä ohjearvoja.

Puhdistusmenetelmät ja niiden valintaperusteet

Maaperän puhdistaminen kohteessa tehdään massanvaihtona.

Työn toteuttaminen

Työ toteutetaan massanvaihtona erillisen suunnitelman mukaisesti, jossa otetaan huomioon liikenteenohjaus ja työskentely tiealueella.

Jätteiden ja kaivettujen maa-ainesten käsittely ja hyödyntäminen

Kaivettuja maa-aineksia ei hyödynnetä kohteessa, maa-ainekset toimitetaan luvan omaavalle vastaanottajalle.

Puhdistustöiden valvonta, seuranta ja tarkkailu

Puhdistustyö suoritetaan arviolta syyskuussa 2025, työn laadunvalvonnasta vastaa Ramboll Finland Oy.

Puhdistamisen terveys- ja ympäristövaikutukset ja niiden ehkäisy

Ei erityisiä ympäristövaikutuksia. Isoin vaikutus aiheutuu liikenteenohjausjärjestelyistä tiealueen liikenteelle.

Kiinteistön omistajan kuuleminen

Asiassa on kuultu Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen Liikenne- ja infrastruktuuri-vastuualueelta, joka on tienomistajataho.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen kuuleminen

Kainuun ELY-keskus on neuvotellut pilaantuneen alueen puhdistamisesta Sotkamon kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen kanssa, jonka kannanotot on otettu huomioon tässä päätöksessä.

Viranomaisen ratkaisu

Kainuun ELY-keskus on tarkastanut Sotkamon kunnassa sijaitsevan kiinteistön 765-895-0000-0076 pilaantuneen maaperän puhdistamista koskevan ilmoituksen ja hyväksyy sen seuraavin määräyksin:

Puhdistustavoitteet

1. Alue tulee puhdistaa sellaiseen tilaan, ettei siitä voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Alueelta on poistettava maa-ainekset, joissa haitallisten aineiden edustavat pitoisuudet ylittävät kunnossuunnitelmassa esitetyt puhtaustavoitteet Vna 214/2007 ylemmät ohjearvot.

2. Työn aikana on pidettävä kirjaa maaperänäytteenotosta, eri käsittelypaikkoihin toimitettavien maa-ainesten haitta-ainepitoisuuksista ja määräistä sekä puhdistettavalla alueella hyödynnettävien maa-ainesten haitta-ainepitoisuuksista, määräistä ja hyödyntämispaikoista.

Alueen yleinen hoito ja järjestys

3. Puhdistettava alue on aidattava ja varustettava pilaantuneen maaperän puhdistuksesta kertovin kyltein. Pilaantuneen maa-aineksen kaivu, lastaus ja muut puhdistukseen liittyvät työvaiheet on suunniteltava ja toteutettava siten, että pilaantunutta maa-ainesta ei leviä ympäristöön. Puhdistustyön aikana on huolehdittava, ettei puhdistamisesta aiheudu haittaa tai vaaraa alueella tai sen lähistöllä oleskeleville eikä muuta terveys- tai ympäristöriskiä.

Maa-ainesten käsittely ja varastointi

4. Poistettavat pilaantuneet ja/tai jätteensekaiset maa-ainekset sekä kohonneita haitta-ainepitoisuuksia sisältävät maa-ainekset, on toimitettava ominaisuuksiensa mukaisesti ensisijaisesti hyödynnettäviksi ja toissijaisesti loppukäsiteltäviksi vastaanottoaikaan, jolla on lupa vastaanottaa kyseisiä maa-aineita. Kaivetut pilaantumattomat maa-ainekset ja eri tavoin pilaantuneet tai eri tavalla käsiteltävät maa-ainekset pidetään erillään kaivun, lastaamisen, mahdollisen välivarastoinnin ja kuljetuksen aikana.
5. Kaivettuja maa-aineita voidaan tarvittaessa välivarastoida alueella, jonka puhdistamisesta ilmoitus on tehty, esim. näytteiden analysoinnin vaatiman ajan. Välivarastoinnin on oltava mahdollisimman lyhytaikaista, ja se on toteutettava siten, ettei siitä aiheudu maaperän pilaantumista, pilaantumattoman ja haitta-ainepitoisen maa-aineksen sekoittumista, haitta-ainepitoisen maa-aineksen pölyämistä, haitta-ainepitoisten suoto- ja valumavesien muodostumista tai muuta terveys- tai ympäristöhaittaa. Kainuun ELY-keskus voi tarvittaessa antaa määräyksiä maa-ainesten peittämisestä tai muista tarvittavista toimenpiteistä. Mikäli välivarastointi toteutetaan päällystämättömällä alueella, on alueen maaperän pintakerroksen pilaantumattomuus varmistettava edustavalla näytteenotolla välivarastoinnin päätyttyä.

Kaivettujen maa-ainesten hyötykäyttö

6. Puhdistettavalla alueella voidaan hyödyntää sieltä kaivettavia maa-aineita, joiden haitta-ainepitoisuudet eivät ylitä määräyksen 1 mukaisia puhdistustasoja ilmoituksessa esitetyn hyötykäyttösuunnitelman mukaisesti. Hyötykäytettäviä maa-aineita ei saa sijoittaa mahdolliseen orsi- tai pohjavesikerrokseen. Hyödynnettävien maa-ainesten haitta-ainepi-

toisuudet tulee selvittää edustavan näytteenoton avulla ennen maa-ainesten hyödyntämistä. Hyötykäytettyjen maa-ainesten haitta-ainepitoisuudet ja hyödyntämispaikat on dokumentoitava. Selvitys maa-ainesten hyötykäytöstä on liitettävä määräyksessä 19 edellytettyyn loppuraporttiin.

Maa-ainesten kuljettaminen

7. Jätteen saa antaa kuljetettavaksi vain jätehuoltorekisteriin hyväksytylle toiminnanharjoittajalle. Pilaantunut maa-aines on peitettävä kuljetuksen ajaksi ja liikenne on toteutettava siten, ettei siitä aiheudu pöly- tai meluhaittoja. Lisäksi pilaantuneiden maa-ainesten kuljetuksista on laadittava siirtoasiakirjat, joista tulee ilmetä jätelain (646/2011) 121 §:n edellyttämät tiedot. Siirtoasiakirjat on oltava mukana kuljetuksen aikana ja se on luovutettava jätteen vastaanottajalle. Siirtoasiakirjoja on säilytettävä kolme vuotta.

Puhdistustyön lopputuloksen toteaminen

8. Kaivutyön lopuksi kaivantojen seinämistä ja pohjista tulee ottaa edustavat jäännöspitoisuusnäytteet. Ne on otettava niin, että kaivualueen maa-perään jäävät haitta-ainepitoisuudet tulevat luotettavasti selvitettyiksi. Näytteistä on analysoitava laboratorioissa vähintään kyseisellä kaivualueella tehdyissä tutkimuksissa todettujen haitta-aineiden pitoisuudet.

Pohjaveden tarkkailu

9. Pohjaveden havaintoputkesta on otettava pohjavesinäytteet vähintään puhdistamisen aikana. Vesinäytteistä on analysoitava vähintään alueella aiemmin tehdyissä maaperä- ja pohjavesitutkimuksissa todetut haitta-aineet. Vesinäytteiden laboratorioanalyysien menetelmät tulee valita siten, että niiden määritysrajat ovat luokitelluilla pohjavesialueilla pienemmät kuin valtioneuvoston asetuksessa (1040/2006) asetetut pohjavettä pilaavien aineiden pitoisuusraja-arvot.
10. Näytteenoton tulosten sekä puhdistuksen aikaisten maaperän tutkimustulosten ja muiden havaintojen perusteella on tehtävä arvio pohjaveden jatkotarkkailutarpeesta sekä tarvittaessa suunnitelma pohjavesitarkkailun toteuttamisesta. Suunnitelmassa on esitettävä vähintään pohjaveden havaintoputkien sijainnit, näytteenottotiheys perusteluineen, analysoitavat haitta-aineet, näytteenotto- ja analysointimenetelmät sekä tulosten arviointi. Arvio tarkkailun jatkotarpeesta sekä tarvittaessa tarkkailusuunnitelma on liitettävä määräyksessä 19 edellytettyyn loppuraporttiin.

Pilaantuneen veden käsittely

- 11.** Pilaantuneen maan kaivantoihin mahdollisesti kertyvästä vedestä on otettava edustavia vesinäytteitä. Näytteistä on tutkittava alueella tehdyissä maaperätutkimuksissa todetut haitta-aineet. Tarvittaessa vesi on poistettava tai vesi on puhdistettava paikan päällä tarkoitukseen soveltuvalla laitteistolla. Jos kaivantoihin kertyvä vesi viemäroidään, on veden viemärointiin pyydettävä lupa alueen vesihuollosta vastaavalta laitokselta ja noudatettava sen antamia ohjeita ja määräyksiä.

Valvonta, tiedottaminen ja raportointi

- 12.** Puhdistustyöhön on nimettävä henkilö, joka vastaa päätöksen määräysten noudattamisesta ja puhdistustyön valvonnasta. Valvonnasta vastaavan nimi ja yhteystiedot sekä puhdistuksen aloittamisajankohta on ilmoitettava kirjallisesti Kainuun ELY-keskukselle ja Sotkamon kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle sekä kiinteistön omistajalle ja haltijalle ennen toimenpiteiden aloittamista. Edellä mainituille tahoille on ilmoitettava myös tämän päätöksen mukaisten puhdistustoimenpiteiden lopettamisajankohta.
- 13.** Mikäli puhdistustyön aikana maaperässä havaitaan haitta-aineita, joita ei ole todettu aiemmissa tutkimuksissa tai havaitaan muita lähtötiedoista poikkeavia asioita, jotka voivat vaikuttaa mahdollisiin ympäristö- ja/tai terveysriskeihin, on kyseisistä havainnoista ilmoitettava viipymättä Kainuun ELY-keskukselle, Sotkamon kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle sekä kiinteistön omistajalle ja haltijalle jatkotoimenpiteiden sopimiseksi.
- 14.** Tämän päätöksen mukaisista tutkimus- ja puhdistustoimenpiteistä on laadittava loppuraportti, jossa on esitettävä puhdistustyön toteuttaminen ja karttapiirustus toteutuneista kaivualueista ja -syvyyksistä, kuvaus työn aikaisista näytteenottomenetelmistä ja yhteenveto työn aikaisesta näytteenotosta, kirjanpitoliedot poistetuista haitta-ainepitoisista maa-aineksista, haitta-ainepitoisten maa-ainesten hyödyntäminen alueella, analyysitulokset puhdistetun maaperän haitta-aineiden jäännöspitoisuuksista ja näytteenottopaikkojen sijainnit karttapiirustuksessa esitettynä sekä yhteenveto mahdollisten vesinäytteiden analyysituloksista ja pilaantuneen veden poistamisesta ja käsittelystä. Raporttiin on liitettävä yhteenveto maa-ainesten toimittamisesta eri hyödyntämis-, käsittely- ja loppusijoituspaikoille.

Loppuraportti on toimitettava Kainuun ELY-keskukselle ja Sotkamon kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle sekä kiinteistön omistajalle ja haltijalle kolmen (3) kuukauden kuluessa kaivutyön loppuunsaattamisesta.

Määräysten ja päätöksen perustelut

Yleiset perustelut

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 136 §:n mukaan maaperän ja pohjaveden puhdistamiseen pilaantuneella alueella sekä puhdistamisen yhteydessä maa-aineksen hyödyntämiseen kaivualueella tai poistamiseen toimitettavaksi muualla käsiteltäväksi voidaan ryhtyä tekemällä siitä ilmoitus valtion valvontaviranomaiselle (ELY-keskus), jos puhdistaminen ei luvun 4 nojalla edellytä ympäristölupaa. Valtion valvontaviranomainen tarkastaa ilmoituksen ja tekee sen johdosta päätöksen. Ilmoituspäätöksessä on annettava tarvittavat määräykset alueen puhdistamisesta, puhdistamisen tavoitteista ja maa-aineksen hyödyntämisestä ja tarkkailusta.

Valtioneuvoston asetuksessa maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista (PIMA-asetus, 214/2007) on säädetty maaperässä yleisimmin esiintyvien haitallisten aineiden kynnysarvot. Asetuksen 3 §:n mukaan, mikäli yhden tai useamman haitta-aineen pitoisuus maaperässä ylittää kynnysarvon tai alueella, jolla taustapitoisuus on kynnysarvoa korkeampi, alueen taustapitoisuuden, on maaperän pilaantuneisuus ja puhdistustarve arvioitava. Arvioinnin on asetuksen 2 §:n mukaan perustuttava arvioon maaperässä olevien haitallisten aineiden aiheuttamasta vaarasta tai haitasta terveydelle ja ympäristölle. Asetuksessa luetellaan seikat, jotka arvioinnissa on otettava huomioon. Ilmoituksessa esitetty maaperän puhdistustarpeen arvioinnin tulee täyttää asetuksen vaatimukset.

Pilaantunutta aluetta puhdistettaessa tulee usein esille seikkoja, joihin ei ole ennakkotutkimuksista ja -suunnitelmista huolimatta pystytty varautumaan, esim. maaperässä tai pohjavedessä todetaan uusia haitta-aineita taikka todettavat haitta-ainepitoisuudet poikkeavat merkittävästi aiemmista tutkimuksista, pilaantunut alue on arvioitua laajempi tai kaikkea suunnitelmassa esitettyä maa-ainesta ei voida poistaa. Tämän vuoksi valvontaviranomaisen voi olla tarpeen antaa uusia ohjeita tai määräyksiä työn aikana.

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 2 luvussa on säädetty yleisistä velvollisuuksista, periaatteista ja kielloista kuten toiminnanharjoittajan selviläolovelvollisuudesta (6 §) sekä velvollisuudesta ehkäistä ja rajoittaa toimintansa ympäristövaikutuksia (7 §), maaperän pilaamiskiellosta (16 §) ja pohjaveden pilaamiskiellosta (17 §). Määräyksissä on huomioitu ympäristönsuojelulain mukaiset velvoitteet.

Määräyskohtaiset perustelut

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 133 §:n mukaan pilaantunut maaperä ja pohjavesi (*pilaantunut alue*) tulee puhdistaa siihen tilaan, ettei siitä

voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Jäännöspitoisuusnäytteenotolla todennetaan maaperän haitta-ainepitoisuudet pilaantuneen maa-aineksen poistamisen jälkeen. Näytteenotolla varmennetaan edellytettyjen puhdistustavoitteiden saavuttaminen sekä saadaa tietoa maaperään kaivujen jälkeen jäävistä haitta-ainepitoisuuksista. (Määräykset 1., 2., 8. ja 9.)

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 20 § edellyttää pilaantumisen vaaraa aiheuttavalta toiminnalta huolellisuutta ja varovaisuutta ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi sekä onnettomuuksien estämiseksi ja niiden vaikutusten rajoittamiseksi (varovaisuus- ja huolellisuusperiaatteet). Pilaantuneen maan kaivualueet on edellytetty aidattavaksi sekä merkittäväksi kylteillä, jotta pilaantuneen maan kaivusta ja muista työvaiheista ei aiheudu haittaa tai vaaraa työmaan ulkopuolisille tahoille ja jotta estetään asiattomien pääsy kaivualueelle. (Määräys 3.)

Jätelain (646/2011) 13 §:ssä säädetään, ettei jätteestä tai jätehuollosta saa aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, roskaantumista, yleisen turvallisuuden heikentymistä taikka muuta näihin rinnastettavaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta. (Määräykset 3.-7.)

Jätelain (646/2011) 8 § edellyttää, että kaikessa toiminnassa on mahdollisuuksien mukaan noudatettava jätelain etusijajärjestystä. Etusijajärjestyksen mukaan vain sellaiset jätteet, joita ei ole mahdollista uudelleenkäyttää, kierrättää tai hyödyntää, loppukäsitellään. Jätelain (646/2011) 29 §:n mukaisesti maaperän ja pohjaveden puhdistustyön yhteydessä kaivettavat jätejakeet on edellytetty toimitettavaksi hyödynnettäväksi tai loppukäsiteltäväksi asianmukaisen luvan omaavaan vastaanottoipaikkaan. Jätelain (646/2011) 15 §:ssä säädetään lajiltaan ja laadultaan erilaisten jätteiden erilläänpitovelvollisuudesta siinä laajuudessa kuin se on terveydelle tai ympäristölle aiheutuvan vaaran tai haitan ehkäisemiseksi, etusijajärjestyksen noudattamiseksi taikka jätehuollon asianmukaiseksi järjestämiseksi tarpeellista sekä teknisesti ja taloudellisesti mahdollista. (Määräys 4.)

Jätelain (646/2011) 29 §:n mukaan jätteen saa luovuttaa vain jätelain 11 luvun mukaiseen jätehuoltorekisteriin hyväksytylle kuljettajalle. Valtioneuvoston jätteistä annetun asetuksen (179/2012) 11 §:n mukaan jäte voidaan kuljettaa peitettynä, jos siten voidaan varmistua siitä, ettei jätettä pääse ympäristöön kuormauksen tai kuljetuksen aikana. Poistettavat pilaantunutta maa-ainesta sisältävät kuormat on edellytetty peitettäväksi ja haitta-ainepitoiset kaivetut maa-ainekset on edellytetty pidettäväksi erillään pilaantumattomista maa-aineksista, jotta haitta-ainepitoisista maa-aineksista ei aiheudu haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle. (Määräys 7.)

Jätelain (646/2011) 121 §:n mukaan jätteen haltijan on laadittava siirtoasiakirja pilaantuneesta maa-aineksesta. Siirtoasiakirja on oltava mukana jätteen siirron aikana ja se on annettava jätteen vastaanottajalle. Siirtoasiakirjat on säilytettävä vähintään kolmen vuoden ajan. Siirtoasiakirjaan merkittävistä tiedoista ja niiden vahvistamisesta on säädetty valtioneuvoston jätteistä annetun asetuksen 24 §:ssä. (Määräys 7.)

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 209 § n mukaan lain täytäntöönpanon edellyttämät mittaukset, testaukset, selvitykset ja tutkimukset on tehtävä pätevästi, luotettavasti ja tarkoituksenmukaisin menetelmin. (Määräykset 8., 11., 12. ja 14.)

Päätöksessä on hyväksytty ympäristönsuojelulain (527/2014) 136 §:n mukaisesti puhdistustyön yhteydessä kaivettujen haitta-ainepitoisuuksiltaan alle kunnostustavoitteen olevien maa-ainesten hyötykäyttö puhdistettavalla alueella. Maita ei kuitenkaan saa sijoittaa mahdolliseen orsitali pohjavesikerrokseen, jottei niistä aiheudu riskiä orsi-/pohjaveden laadulle. Päätöksessä on edellytetty täydyissä hyötykäytettävien maa-ainesten haitta-ainepitoisuuksien ja sijoituskohteiden dokumentointia, jotta maa-ainekset voidaan huomioida asianmukaisesti tulevien kaivutöiden yhteydessä. (Määräys 6.)

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 6 §:n mukaan toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja niiden hallinnasta sekä haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista (selvilläolovelvollisuus). Puhdistamisen vaikutuksia alueen pohjaveteen on seurattava näytteenoton avulla, koska puhdistettava alue sijaitsee pohjavesialueella. (Määräykset 9. ja 10.)

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 7 §:n mukaan toiminta on järjestettävä niin, että ympäristön pilaantuminen voidaan ehkäistä ennakolta. Jos pilaantumista ei voida kokonaan ehkäistä, se on rajoitettava mahdollisimman vähäiseksi. Puhdistettavan alueelta mahdollisesti syntyvän pilaantuneen veden poistamisella varmistetaan, etteivät vedessä olevat haitta-aineet pääse kulkeutumaan laajemmalle alueelle eivätkä aiheuta enempää maaperän tai pohjaveden pilaantumista tai muuta haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle. (Määräys 11.)

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 172 §:ssä ja jätelain 122 §:ssä säädetään valvontaviranomaisen tiedoksisaantioikeudesta tehtävänsä suorittamista varten. Määräykset 12.-14. on annettu viranomaisvalvonnan kannalta. Puhdistamisen aikainen kirjanpito ja puhdistamisen raportointi ovat tarpeen viranomaisvalvonnan kannalta. Kirjanpidolla ja raportilla dokumentoidaan tehdyt näytteenotto-, kaivu- ja muut puhdistustoimenpiteet.

Sovelletut oikeusohjeet

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 6, 7, 16, 17, 20, 85, 133, 136, 172, 190, 191, 200, 205, 209 §

Ympäristönsuojeluasetus (713/2014) 24, 25, 26 §

Valtioneuvoston asetus maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista (214/2007)

Jätelaki (646/2011) 8, 13, 15, 29, 121, 122 §

Valtioneuvoston asetus jätteistä (978/2021) 3, 4, 11, 40 §

Hallintolaki (434/2003)

Valtioneuvoston asetus vesienhoidon järjestämisestä (1040/2006)

Valtioneuvoston asetus vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista (1022/2006)

Valtion maksuperustelaki (150/1992)

Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025 (794/2024)

Käsittelymaksu ja sen määräytyminen

Tämän ilmoituksen käsittelystä perittävä maksu on 560 €.

Maksun määrä perustuu valtioneuvoston asetukseen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista (794/2024) ja sen liitteenä olevaan maksutaulukkoon. Pilaantuneen maaperän puhdistamisesta tehtävän ilmoituksen käsittelystä perittävä maksu on 80 € kultakin asian käsittelyyn kuluvalta tunnilta. Tämän ilmoituksen käsittelyyn kului 7 tuntia.

Valvonnan maksullisuus

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 205 §:n mukaan ELY-keskus voi periä maksun valvontatoimista, jotka ovat tarpeen 136 §:n 2 momentissa tarkoitetun päätöksen noudattamisen varmistamiseksi. Maksun määrä perustuu valtioneuvoston asetukseen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista (794/2024) ja sen liitteenä olevaan maksutaulukkoon.

Päätöksen voimassaoloaika

Tämä päätös on voimassa 30.06.2030 saakka. Mahdollisten olosuhde muutosten vuoksi päätöksen voimassaolon jälkeen maaperän ja pohjaveden pilaantuneisuus ja puhdistustarve on tarvittaessa arvioitava uudestaan ja tehtävä puhdistamisesta ympäristönsuojelulain (527/2014) edellyttämä ilmoitus tai lupahakemus.

Päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 200 §:n perusteella tätä päätöstä on noudatettava mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

Muutoksenhakuviranomainen voi kieltää täytäntöönpanon.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätös

Kiitosimeon Oy (sähköisesti)

Tiedoksi

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, liikenne- ja infrastruktuuri-vastuualue (sähköisesti)

Sotkamon kunnan ympäristönsuojeluviranomainen (sähköisesti)

Suomen ympäristökeskus (sähköisesti)

Kuuluttaminen

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 85 §:n mukaisesti Kainuun ELY-keskus antaa päätöksen tiedoksi myös julkisella kuulutuksella. Kuulutus ja kuulutettava päätös ovat nähtävillä Kainuun ELY-keskuksen ja Sotkamon kunnan verkkosivuilla.

Tietojärjestelmän päivittäminen

Alueen maaperää koskevat tiedot päivitetään valtakunnalliseen Maaperän tilan tietojärjestelmään.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Vaasan hallinto-oikeuden kirjaamoon. Tarkemmat ohjeet muutoksenhausta ovat päätöksen liitteenä 1 olevassa valitusosoituksessa.

Lisätiedot

Asia on käsitelty Kainuun ELY-keskuksen Ympäristövastuu-yksikössä. Lisätietoa asiasta antaa ympäristöasiantuntija Jenni Moilanen, jenni.moi-
lanen@ely-keskus.fi, puh. 0295 023 809.

Hyväksyntä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Merkintä sähköisestä hyväksynnästä on asiakirjan viimeisellä sivulla. Päätöksen on esitellyt ympäristöasiantuntija Jenni Moilanen ja ratkaissut johtava ympäristöasiantuntija Tatu Turunen.

Liitteet

Liite 1. Valitusosoitus

Liite 2. Puhdistettavan alueen sijaintikartta

LIITE 1.

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen sekä sen käsittelystä perittyyn maksuun saa hakea muutosta valittamalla **Vaasan hallinto-oikeuteen**. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän** kuluessa **päätöksen tiedoksisaannista**. Päätöksen tiedonsaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä (7) päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavaan arkipäivään. **Valitusaika päättyy 31.07.2025.**

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- valittajan nimi ja yhteystiedot
- postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää,
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi ja millä perusteilla (vaatimukset)
- mihin valitusosoitus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on tämän yhteystiedot ilmoitettava. Yhteystietojen muuttamisesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Sähköisesti toimitettua valituskirjelmää ei tarvitse allekirjoittaa.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen,
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta,
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle

Asiamiehelle, jollei hän ole asianajaja tai julkinen oikeusavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja tai muulla luotettavalla tavalla osoitettava olevansa oikeutettu edustamaan päämiestä.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Vaasan hallinto-oikeuden kirjaamoon. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Sähköisesti (telekopio, sähköposti tai sähköinen asiointipalvelu) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Oikeudenkäyntimaksu

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) ja tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta annetun oikeusministeriön asetuksen (1122/2021) nojalla muutoksenhakijalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa 270 euron oikeudenkäyntimaksu. Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Vaasan hallinto-oikeuden yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus

Postiosoite: PL 204, 65101 Vaasa

Puhelin: kirjaamo 029 56 42780 (ma-pe klo 8.00–16.15)

Puhelinvaihe: 029 56 42611

Faksi: 029 56 42760

Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

LIITE 2.

PUHDISTETTAVAN ALUEEN SIJAINTIKARTTA

Karttatuloste

Tulostettu Maanmittauslaitoksen palvelusta 24.6.2025.

Tämä asiakirja KAIELY/356/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KAIELY/356/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Moilanen Jenni 25.06.2025 09:14

Ratkaisija Turunen Tatu 25.06.2025 09:16